

" DE FIRE STORE "

JENS ERIKSEN-ARNOLD CHRISTENSEN-HERMAN KOFOD-PETER POULSEN.

AAKER - AAKIRKEBY - MURERFORRETNING

Den 15 november 1946 solgte murermester Kaj Lauersen Aakirkeby-Cementstøberi til min far Harald Dam, og samtidig ophørte han med sin murerforretning i Aakirkeby og flyttede til København, hvor han indgik i kompagniskab med sin broder, som allerede da var etableret tømrermester derover.

Murersvendene Arnold Christensen og Herman Kofoed stod således nu pludselig uden arbejde. De kom så i samtale med to andre murere, Jens Eriksen og Peter Poulsen, der var kommet ud i en kedelig og eriterende situation så de var nød til at søge arbejde i Rønne.

Der var nemlig sket dette, at de to murersvende Jens Eriksen og Peter Poulsen, som i længere tid havde haft arbejde hos murermester Villiam Jensen i Aakirkeby var blevet sendt afsted for at skulle reparere og udfuge den østre gavl på den katolske kirke. Men her stillede de et krav om at få et tillæg på 1 krone i timen, om de skulle arbejde så højt oppe på det vakkelvorne stillads som mester stillede til rådighed, " Striden udviklede sig. " I slår jer sgu ikke mere ihjæl for at falde lidt højere oppe fra " sagde mester. Striden blev så intens at de blev fyret. Og de 2 svende blev lockoutet for arbejde under landhåndværkernes forening. De blev så nødt til at søge arbejde i Rønne, hvor mestrene tilhørte en anden organisation, Centralforeningen.

Samtalerne mellem de 4 murersvende førte i foråret 1947 til at de bestemte sig for at gå sammen og danne et nyt firma med navnet: AAKER og AAKIRKEBY MURERFORRETNING

Der hurtig i folkemunde fik øgenavnet DE FIRE STORE vel nok inspireret af samarbejdet Roseveld - Churchel - Stalin og De Gaulle. Det var jo kort efter krigen.

Det ubrugte stillads ved den katolske kirke stod der stadig, da jeg i 1947 kom i lære hos Villiam Jensen. Og en lærling kunne man i de tider sætte til alting, så jeg blev sammen med mesters søn Arne samt en arbejdsmand Gudberg sendt ned og forstærke det og udføre murrestaurationen.

AAKER og AAKIRKEBY MURERFORRETNING fik hurtig store opgaver med Murer - Kloak - Betonarbejder , således ved:

Aaker nye centralskole i 1953-1954 og Alderdomshjemmet 1956-1957 senere fulgte så store garageanlæg samt skolepavilloner i Aaker - Aakirkeby og Nyker, Pakhuse - Lader og staldbygninger. Mange Enfamiliehus ombygninger og indretninger for sluttelig at medvirke til bygningen af Aakirkebyhallen og Børnehaven i 1970-1971.

Fra 1972 overtog murermester Niels Peter Viborg, Rønnevej 16. firmaet med tilhørende materialeplads på Vesterbro 30.

Murermester Jens Oskar Eriksen var født 14.6.1901. Han var søn af Morten og Anna Erikson der boede på 20 Vdg.parcel i Aaker. Faren var omkring 1890 kommet fra Skåne i Sverige

Jens Eriksen blev gift med Nanna Katrina Munch (f.3.1.1917) på Ndr. Myrebygård. De bosatte sig på "Møllebo" ude langs Rønnevej i Aaker. Her fik de 3 børn :

Poul Axel Munch Eriksen, der i 1979 blev udnævnt til Kommunaldirektør for Aakirkeby kommune.
Anne Marie, der blev kontoruddannet men desværre døde i ung alder.
Knud Erik, der blev udlært hos bogtrykker Axel Larsen og derefter blev ansat som faktor på trykkeri over.

Jens Eriksen aflagde svendep prøve 23 april 1923 efter at have atået i lære hos murermester Niels Andersen, Aakirkeby Cementstøberi.

Jens Eriksen var meget fagpolitisk engageret, således virkede han i mange år som kasserer for murersvendenes fagforening. Kontoret hvor svendene kom for betaling af kontigent eller kontrol for understøttelsesudbetaling havde han i stuen på "Møllebo". Han virkede også som opmålermand for de svende der arbejdede på akkord.

Han var også meget optaget af politisk arbejde. Han var medlem af sognerådet i Aaker kommune i over 30 år, Og han var valgt til medlem af amtsrådet i 12 år. Begge steder repræsenterede han Socialdemokratiet.

Lige som sine tre andre interesenter i firmaet så byggede Jens Eriksen sig også en ny Villa på Lindevej 2 og flyttede hertil da firmaet gik i god gænge.

Gennem årene havde jeg et ret godt samarbejde med Aaker-Aakirkeby murerforretning, idet jeg mangen aften sad på Jens Eriksens kontor og sammen med ham på tegninger og beskrivelser opmålte materialer og arbejdsmængde for afgivelse af tilbud.

Også hver gang et nyt byggeri skulle igang, blev jeg tilkaldt for at afsætte det og få opstillet galger til at måle fra. " Og husk så mindst 50 cm høj sokkel, så regnvand ikke kan løbe ind " sagde Jens altid. Det var hans kæphest mod tidenlave jordnære huse.

I samarbejde tegnede jeg også et lille enfamiliehus med påbygget udhus og garage som vi kaldte Jens Eriksens type. Der blev opført 14-15 stykker.

Jens Eriksen døde 31.1.1980

Se også i min skrivelse
" Min Tid som Murer "

I 1919 begyndte Arnold Christensen og Jens Eriksen begge i lære hos murermester Niels Andersen, Aakirkeby Cementstøberi, og de begyndte samtidig pligttopfyldende og energisk at følge undervisningen på Teknisk skole i vintermånederne.

Den 23 april 1923 aflagde de svendeproeve. Arnold Christensen, prøve nr 1 og Jens Eriksen prøve nr 5 efter foretaget lodtræk. Skuemestre var murermestrene Janus Hansen og Peter Sonne

Arnold Peter Christensen var født den 17.11.1903. Han var søn af murer Anthon Christensen Doktorbakken 23.

Han blev gift med Helga Helene Jensen f. 30.6.1911 d. 20.9.1979. De bosatte sig i Doktorbakken 23 og fik 3 børn: Lilly der blev uddannet indenfor manufaktur og i mange år var hos Mathea Ipsen senere også hos Nalle. Hun blev gift med malermester Poul Aksel Marker. Knud Erik blev uddannet murer og senere bygningskonstruktør. Sven Arnold blev murersvend.

Efter Arnold Christensen havde fået sit svendebrev, fortsatte han som murersvend i Aakirkeby Cementstøberis murerforretning under såvel Albert Andersen som senere også under Kaj Lauersen indtil at firmaet i 1946 ophørte, og han gik sammen med 3 kollegaer og dannede interesentselskabet Aaker - Aakirkeby murerforretning.

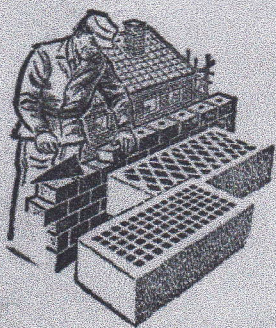
I 1950 byggede han sig en Villa til sig selv på Kuleborgvej 17 og flyttede hertil.

Arnold Christensen kom jeg i min læretid hos murermester Kaj Lauersen, til at kende som en sirlig og pertentlig murer, hvor alt arbejde skulle fremstå perfekt. Jeg erindre stadig, da jeg blev sat til sammen med ham at opmure et pejsearrangement med boghylde på begge sider i mesters store havestue i Villaen i Cementgade. Jeg blev sat til at hugge og med vinkelskærer fremstille stenene, som Arnold så pertentlig murede op. Jeg var rystende nærvøs, men dog alligevel rævestolt over at få lov til at være med. Lidet anede jeg dengang, at værket 2 år senere skulle komme til daglig at pryde og glæde i mine forældres hjem.

Arnold Christensen døde 27.11.1981

MURER-,
BETON- og
KLOAK-
ARBEJDET

er udført af

Aker-Akirkeby Murerforretning

MURERMESTER MICHAEL PETER POULSEN

AAKER:

Michael Peter Poulsen var født 2.4.1901, og sammen med sin kone Hanny boede de på "Virkelyst" 20 Slg.parcel i Aaker, hvor de fik 3 børn: Finn der blev udlært murer i faderens firma, Tommy der blev uddannet kommis og arbejdede indenfor F.D.B. forskellige steder rundt på øen, og Kirsten der blev gift Solberg og kom til at bo over.

Michael Peter Poulsen eller murer Peter Poulsen som han daglig tale blev omtalt, stod i lære hos murermester Emil Jensen, der drev murerforretning og boede i Bygaden 2 i Aakirkeby.

Lærertiden stragte sig fra 18.3.1925 til 7.12.1928, i hvilken tid han også fulgte undervisningen på teknisk skole i Aakirkeby gennem vinterhalvårene.

2 maj 1929 aflagde han svendeproeve med murermestrene Villiam Jensen og Niels Andersen som skuemestre. Han udførte prøve nr 4.

Murermester Emil Jensen var født 25.11.1885 - døde 19.5.1957. Han var søn af møller Magnus Jensen Hundshale mølle

Senere fik Peter Poulsen arbejde hos murermester Villiam Jensen, der i 1928 havde etableret sig med eget firma i Nygade.

I 1947 kom Peter Poulsen med i kompagniselskabet Aaker og Aakirkeby murerfarretning. Og da dette firma havde haft en god succes på nogle store arbejder - Aaker skole og Alderdomshjemmet i Aakirkeby så benyttede Peter Poulsen sig af at den nedlagte Grødby skole blev sat til salg. Den købte han og gennemrestaurerede den, hvorpå han flyttede derhen og boede til sin død 196

Murersvendeproeve

Murere: efter Lodtrækning og forud antagen Tegning at opmure:

- 1) en $1\frac{1}{2}$ Stens lige Mur, $8\frac{1}{2}$ Løber lang, 20 Skifter høj med $\frac{1}{2}$ Stens Blænding; Blændingen med dens 4 Hjørner mures blank, Bagsiden pudses; eller 2) en 1 Stens lige Mur, $10\frac{1}{2}$ Løber lang i Bunden, 20 Skifter høj med liggende Fortanding, paa Midten til begge Sider en 1 Stens fremspringende $1\frac{1}{2}$ Sten bred Pille. Forsiden blank, Bagsiden pudset; eller 3) en $1\frac{1}{2}$ Stens Mur, 7 Løber lang, 22 Skifter høj med Gesims og Sokkel paa Forsiden, der mures blank. Paa Bagsiden $\frac{1}{2}$ Stens Blænding, der lukkes med et Kantskifte og pudses; eller 4) en $1\frac{1}{2}$ Stens Mur, 7 Løber lang, 23 Skifter høj, med $\frac{1}{2}$ Stens Blænding, der lukkes med et Kantskifte. Endvidere 2 Vinduesaabninger med Saalbænke og lukket med Stik. Vindueshjørnerne affases; desuden Gesims og Sokkel paa Forsiden, der mures blank, Bagsiden pudses; eller 5) en 2 Stens Mur, 8 Løber lang, 24 Skifter høj; en Aabning i Midten med False til begge Sider og lukket som Spidsbue. Forsiden blank, Bagsiden pudset.

Herman Andreas Kofod blev født 3.10.1896 på 59 Slg.parcel i Åker. (en parcel af den tidligere Sigtegård, nuværende matr. nr 68 c) Han var søn af husmand murer Laurits Andreas Kofod og hustru Anna Marie Ipsen født 1869.

I 1913 fik Hermand Kofoed arbejde hos murermester Niels Andersen, På Aakirkeby Cementstøberi, og han begyndte at følge undervisning på teknisk skole i Aakirkeby, men på de mørke og kolde vinteraftener blev turene til byen for strenge, dog fortsatte han i sin lærerplads og fik lært murerfaget, hvorefter han blev ansat og fortsatte som murersvend i firmaetsåvel under Niels Andersens søn Albert Andersen, som dennes afløser Kaj Lauersen, der i november 1946 lukkede murerforretningen ned.

Herman Kofoed gik så i interesseselskab med 3 andre murersvende fra Aakirkøområdet og dannede Aaker og Aakirkeby murerforretning i 1947

Herman Kofoed blev gift den 21 maj 1925 i Vestermarie Kirke med Nielsine Johanne Margrethe Nielsen f. 10.10.1901. De bosatte sig på 20. Vdg.parcel i Åker, nordvest for Spidlegård. Her fik de 2 døtre i 1927 Erna, der blev gift Jensen og bor i Hasle. I 1933 Betty, der blev gift Monerup og bor på Sjælland.

Efter at murerforretningen havde haft flere gode opgaver, så begyndte han at opføre en stor ny Villa til sej selv på grunden Vesterbro 32. Da den var færdig i 1957 flyttede familien hertil.

Denne grund lå lige op til den grund nr.30 som firmaet anvendte til materialeoplagsplads. - En plads som fhv. cementstøber Andr. Hansen med stolthed og nidkærhed havde passet og tilset siden murerforretningens start (Han boede jo tæt ved i nr.24). Men nu kunne det klares med murermester Herman Kofoed, der jo også snart nærmede sig pensionsalderen.

Da jeg i sin tid startede i murerlære hos murermester Kaj Lauersen på Aakirkeby Cementstøberi, så var den første svend, jeg kom ud sammen med, Herman Kofoed ved arbejde på Rønne Teater under genopbygningen efter bombningerne i maj 1945. Her måtte vi hver morgen med værktøjsæk og madpakke cykle afsted og samme 16 km. retur hjem om aftenen (se iøvrigt under Mit liv som murer)

Herman Kofoed havde flere søskende : Carl Richard f.1894, Aksel Johannes f. 1895 Herman f.1896 Ernst Peder f. 1897 og Valborg Andrea f. 1903. De er alle i Kirkebogen skrevet som døbt Kofod men betegnedes altid såvel i vejvisere og af dem selv med navnet Kofoed

Ernst Kofoed var uddannet snedker. Han var født den 19.12.1897. Fra 1930 til 1942 var han vært på Afholdshotellet i Jernbanegade hertil havde han hjælp af sin søster Valborg født 22.12.1903.

I 1942 flyttede de til Nexø, hvor de overtog Hotel Nexø

Murermester Herman Andreas Kofoed døde 15.11.1976

Herman Andreas Kofod blev født 3.10.1896 på 59 slg.parcel i Åker.
(en parcel af den tidligere Sigtegård, nuværende matr. nr 68 c)
Han var søn af husejer snedker Laurits Andreas Kofod og hustru
Anna Marie Ipsen født 1869

Herman Kofod havde en broder Carl Richard Kofod født 7.9.1894. De
børn i Kirkebogen skrevet som døbt Kofod men betegnes altid

Født den 19. december 1897

Fødested – 59 Sg. P.

Ernst Peder Kofod

Far – Husmand Laurits Andreas Kofod og

Mor hustru Anna Marie født Ipsen 28 år.

Født 27. september 1895

Fødested – 59 Sg. P.

Axel Johannes Kofod

Far – Husmand Laurits Andreas Kofod og

Mor hustru Anna Marie født Ipsen 26 år.

Født den 22. december 1903

Fødested – 59 Sg. P.

Valborg Andrea Kofod

Far – Murer Laurits Andreas Kofod og

Mor hustru Anna Marie født Ipsen 34 år.

Aar 1993 den 23 April var indtegnede
indst på Aakirkby Bæverendstøkkeri, for
der at syne og bedømme de af Aspirant-
erne Mieser Arnold Peder Christensen og
Mieser Jens Oskar Erikson indførte Tøgn-
arbejder efter de af Svendepåvækommisionen
under Føtterepresentationen for dansk
Industri og Haandværk godkendte Tøgnings-

Skilsmærkene arkiverede, at Ar-
bejderne var indført af kendte As-
piranter uden nogen som helst
Modhjælp, hvorefter Arbejderne er-
stemt

godkendtes saaledes:

For Arnold Peder Christensen

Antaget med 6 Point

" Jens Oskar Erikson

antaget med 5 Point,

der herefter kan betegnes som
Mieser-kende,

og indstilles til at modtage de
for saadanne af Føtterepresentati-
onen bestemte Svendebønner.

Janni Hansen

J. Sonne.

Skilsmærke valgte af Aakirkby Haand-
værk og Industriforening.

J. Andersen

Quadrupel

Den stedlige Kommission, bestående af Andersen
som Mestformand, ligeledes valgte af
Aakirkby Haandværk og Industriforening

Matthias Riislev (af Rønne)

Føtterepresentationens Tilsynsmand